

Народна библиотека

„Јован Поповић“

Трг српских добровољаца 57

Кикинда

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ „ЈОВАН ПОПОВИЋ“

ЗА 2020. ГОДИНУ

Рад сваке библиотеке, па и Народне библиотеке „Јован Поповић“ у великој мери је детерминисан законским оквиром, тј, активности се остварују саобразно, пре свега одредбама Закона о библиотечко-информативној делатности као и стандардима за јавне библиотеке у Републици Србији.

Без обзира на законске оквире, инвентивност запослених даје посебан печат раду сваке установе па и библиотеке. Уколико она није присутна мали су изгледи да ће и поред свих осталих, повољних, услова, добре инфраструктуре, доступних финансијских средства, бити могуће остварити превасходан циљ: набавити, обрадити и чувати библиотечку грађу, а потом је и уступити корисницима.

Статус матичне библиотеке, какав има Народна библиотека „Јован Поповић“, пред нашу установу ставља и додатне обавезе, између осталих праћење потреба и услова у којима раде библиотеке у Севернобанатском округу.

На крају, протекла година је, због још увек присутне пандемије, по много чему била посебна. Због обавезе придржавања препоручених мера изостала је већина садржаја који су били предвиђени. Ипак, реализовани програми спроведени су у складу са друштвеним приликама посредством друштвених мрежа и уз додатно ангажовање свих запослених.

Током протекле године Народна библиотека „Јован Поповић“ набавила је **1090 нових наслова** од којих је **516 поклон наших суграђана, а 488 је набављено кроз откуп Министарства културе и информисања и куповином из средстава буџета Града Кикинде** (одељење за децу-338 наслова, одељење за одрасле-574, одељење стручне књиге

23 и за завичајно одељење 155 наслова). У истом периоду 1482 књиге су унете о фонд, те су тиме постале доступне корисницима. Аспект набавке библиотечке грађе је врло битан сегмент сваке библиотеке, а посебно Народне библиотеке „Јован Поповић“ која је сврстана у четврту категорију уз обавезу да сваке године књижни фонд увећа за око 4500 монографских наслова. Увидом у претходне набавке присутан је из године у годину тренд набавке све мањег броја издања као последица одређеног откупа и сложене процедуре набавки књига, а на крају и недовољног износа средстава одређеног за ове намене.

Програми културе

Почетком године уприличена је свечана додела награде „Ђура Ђуканов“ Ани Милош за збирку прича „Крај распуста“. Награда у част значајног банатског писца Ђуре Ђуканова се додељује за најбољу збирку кратких прича аутора млађег од 35. година.

Свакако треба истаћи још две промоције књига: „Магареће уши“ Оливере Скоко, историчарке уметности, о књизи је поред ауторке говорила Јелена Перц Ђорђевић, потом и књиге „Личност и дело Стеве Чутурила: културно-историјски и библиолошки аспекти“ Кикинђанке Наташе Иветић.

О средине марта Народна библиотека „Јован Поповић“ је, због Короне, прилагодила свој рад новонасталим околностима. Програми, радионице као и други садржаји корисницима су били доступни онлајн на друштвеним мрежама као најбољим платформама за то(пре свега Фацебоок, Инстаграм и Јоутубе).

У оквиру сегмента дигитална пракса Народна библиотека „Јован Поповић“ је представила свој пројекат - трејлер за књигу. Семинару су присуствовали библиотекари из Београда, Нове Пазове, Крушевца, Ваљева, Малог Црнића, Смедерева, Чајетине, Љига, Мионице, Осечине, Лазаревца, Кикинде и др. Циљ семинара је била демистификација и популарисање дигиталних метода и техника у комуникацији са корисницима за унапређење библиотечког пословања.

Народна библиотека „Јован Поповић“ је и прошле године, заједно са Канцеларијом за туризам града Кикинде, организовала ликовни и видео конкурс „Плодови јесени“, док је изостао литерарни конкурс. Додела награда одржана је у дворишту Библиотеке поштујући све прописане мере.

Додела награда за најбољи трејлер за књигу је одржана 22. септембра, додели су присуствовали, због тренутне епидемиолошке ситуације, само аутори награђених и похваљених радова, њихови ментори и представници медија.

Поводом обележавања 175 година од оснивања Библиотеке расписани су литерарни и ликовни конкурс. Литерарни конкурс је био намењен ученицима основних и средњих школа, а ликовни деци до 7 година. Тема ликовног конкурса је била слободна док је литерарног била „Моја омиљена бајка“.

Новембра пригодним садржајима обележено 175 година од оснивања библиотеке, разуме се, у измењеним околностима условљеним пандемијом корона вируса.

У част великог јубилеја НБ „Јован Поповић“ је за своје кориснике уприличила онлајн изложбу уметничких фотографија и већ традиционални литерарни и ликовни конкурс.

На литерарни конкурс међународног карактера, пристигло је 336 радова не само из Србије, него из Црне Горе, Босне и Херцеговине и Немачке. Због врло квалитетних радова, поред прве, друге и треће награде жири је доделио једну специјалну награду за поетски дневник у којем је за свако слово азбуке написана песма.

У овом сегменту рада НБ „Јован Поповић“ одржана је изложба старих честитки „Свет жене“ из приватне колекције Јасмине Јанковић. Честитке датирају од 1880. до данас. Протеклих седам година показала се као корисна радионица са циљем припреме осмака за пријемни испит. Осмаке, њих 42, су припремали професори Дуња Бркин Трифуновић и Слободан Томић, али и радионица „креативног читања“ коју води књижевник Срђан Срдих.

Са ученицима трећих разреда Техничке школе реализована је радионица о речницима. На њој су ученици опширно упознати са три најзначајнија српска речника. Представљено им је око тридесет разних речника из фонда библиотеке, док су се са три најзначајнија српска речника детаљно упознали уз објашњење како се користе и чему служе: **(Вуков речник “Српски рјечник“** Прво издање 1818. 27.000 речи на српском, немачком и латинском, сарадник Јернеј Копитар, -друго издање 1852. 47.000 речи, сарадник Ђура Даничић; **Речник Матице српске-„Речник српскохрватског књижевног језика“** са 150.000 речи из савременог српског књижевног језика и **Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности).**

Настављени су, пре три године започети послови на поправци, рестаурацији и коричењу оштeћених књига из фонда. Укупно је обрађена 1361 књига од којих је протекле године рестаурирано 386.

У истим околностима радила су и одељења НБ „Јован Поповић“ у селима наше општине. Изостанак непосредних сусрета са књижевницима одразио се и на број корисника библиотечког фонда.

Одељење библиотеке у Башаиду, онедавно се налази у новом простору и то пре свега захваљујући инвентивности у Месној заједници и разумевању према нашој делатности и њеној улози у малим срединама. Овај модел треба што пре применити и реализовати у Руском Селу, огранак НБ „Јован Поповић“ се налази у школи „Глигорије Попов“ и неприступачан је за мештане. Проблеми са нефункционисањем огранка у Иђошу такође су очигледни, као и неусловност просторија Библиотеке у Мокрину.

Због COVID-19 у многим сегментима рад Библиотеке је морао да буде измењен или да се од планираних програма одустане. Процењено је да је у таквим околностима једино решење прилагођавање садржаја културе и њихово нуђење корисницима преко друштвених прежа као најбољим платформама.

Процена је била исправна, вишеструко је порасла посећеност званичној веб страници и комуникација са корисницима преко друштвених мрежа. На тај начин су промовисани програми, понуђене „откључане“ књиге и одржаване већ поменуте радионице.

Такође, мора се признати, изостали су бројни садржаји, пре свега сусрети са значајним писцима и њиховим делима, који би у великој мери допринели популаризацији читања и коришћења услуга Библиотеке.

Завичајно одељење

Завичајни фонд чине књиге, новине, часописи, плакати, каталози, разгледнице и остали штампани и на други начин умножени материјал, који садржи податке за упознавање и проучавање природних одлика, становништва, културе, историје, привреде и значајних личности општине Кикинда. Осим рада са корисницима на Завичајном одељењу

обављају се и послови каталогизације, класификације, инвентарисања библиотечке грађе, ретроспективне набавке завичајне грађе – куповина, поклон од приватних лица или размена са другим установама културе, прелиставање периодике, одабир чланака за чување и скенирање уз детаљан опис чланка (наслов, аутор, наслов новина, датум и страна). У 2020. години скенирано је 85 чланака из новина (*Danas*, *Дневник*, *НИН* и *Политика*). Због проблема са испостављањем рачуна од марта престају да стижу наведени наслови. Како би био настављен континуитет скенирања чланака Богдана Ибрајтера – Танета, *Политика* је приватно набављана. Часопис *НИН* поново стиже у 2021. годину преко огранка у Мокрину. *НИН* је значајан јер у њему културну рубрику пише Мића Вујичић. Поред наведених послова Завичајно одељење свој фонд попуњава и поклоном. У сарадњи са грађанима Кикинде добили смо књиге, сепарате, каталоге са изложби, фотографије, разгледнице и друго. Милена Средојев је поклонила комплетну збирку каталога *Галерије S*. Каталог су материјално сведочаство о постојању и раду ове галерије у нашем граду јер оно што се не забележи као да није ни постојало. У 2020. години смо добили збирку књига, фотографија и награда проф. др Спасоја Граховца. Овај поклон је значајан јер садржи породичне фотографије и књиге са посветом која су сведочанство о културном животу и раду самог професора, а самим тим и наше локалне заједнице. Збирка је адекватно медијски пропраћена.

Захваљујући информационо-комуникационим технологијама и редовном обрадом књига подиже се свест о очувању сопствене прошлости и писаних докумената које имамо.

Набављено је 52 примерка новина - Нове кикиндске, 155 монографских публикација, а 181 књига је инвентарисана. Сам процес одабира наслова захтева добро познавање већ постојећег фонда, историје, књижевности и културе наше Општине да би се у on line базама или антикварним књижарама пронашли наслови који нам недостају.

Током прошле године коришћено је 168 монографских публикација, 1106 примерака новина и 64 часописа, каталога и разгледница.

Поред старе и ретке књиге, значајно место у фонду Завичајног одељења заузимају и књиге са печатом Српске читаонице у Великој Кикинди које су чиниле оснивачки фонд НБ *Јован Поповић*. Почело се са уносом тих књига на Завичајно одељење.

Закон о обавезном примерку који издаваче са територије општина Кикинда обавезује да сваку издату књигу доставе Библиотеци у потуности поштује издавачка кућа *Партизанска књига* и *ВШССОВ* у Кикинди.

Читалачкој публици, Завичајно одељење НБ *Јован Поповић* 27. фебруара 2020. године представило је публиковану докторску тезу наше суграђанке Наташе Иветић. Наташа је рођена 8. марта 1971. године у Кикинди. Завршила је српску књижевност и језик са општом књижевношћу на Филолошком факултету у Београду. Од 1999. године је стално запослена у ОШ *Вук Караџић* као професор српског језика и књижевности. Звање педагошког саветника Наташа Иветић стекла је 2016. године. Објављивала је радове у часописима: *Књижевна историја, Читалиште, Узданица, Аттенде, Школски час српског језика и књижевности, Норма*; учествовала је на научним конференцијама *Уметношћу до истине. Срби и велики рат, Библиотеке и идентитет, Библиотеке и интеркултуралност, Међународни конгрес слависта*. Један је од коаутора монографије *Библиотеке кроз време*.

Пре пет година одбранила је докторску тезу: *Личност и дело Стеве Чутурила: културно-историјски и библиолошки аспекти* и стекла звање доктора филолошких наука. Знатно прерађену и допуњену тезу публиковала је *Градска библиотека Панчево* 2018. године. Наташа је истакла да је идеја за стварање оваквог дела потекла од Историје српске књиге. Ауторка каже: *У тренутку када се прикупљао материјал, у мору аутора Стева Чутурило се истакао не само по томе што је писао само уџбенике за основну, средњу школу и за високу школу, веће као човек који је културну историју српског народа задужио и у погледу публицистике, новинарства, преводилаштва ...* Стево Чутурило је педагог, писац и просетитељ који је свој дуги животни век посветио образовању младих у тадашњој Аустро-Угарској, Књажевини Црној Гори, Краљевини Србији и Краљевини СХС, касније Краљевини Југославији. *Буквар* и *Прва читанка*, чији је он аутор био, користили су се у настави на тим просторима од 1880. до 1935. године.

Матична служба

На основну планираних матичних функција за 2020. годину, извршено је: **праћење и проучавање стања**, потреба и услова рада народних и школских Библиотека у

Севернобанатском округу. Урађена је годишња провера и исправка података у Централном регистру библиотека за Севернобанатски округ. Путем упитника достављених Народним и школским Библиотекама у округу, прикупљени су статистички и текстуални извештаји о њиховом раду .

Пружање стручне помоћи и информације библиотекама у Севернобанатском округу врши се током целе године као и припрема кандидата, из округа, за полагање стручног испита. Обављено је 9 стручних надзора и урађени су записници над стручним радом. Урађено је 5 инструктивних обука. Школским библиотекарима је дата вишечасовна индивидуална инструктажа о раду и вођењу библиотеке. Извршена је годишња провера услова за регистрацију библиотека. Урађено је 75 обука, са 156h обуке, за 76 корисника/библиотекара из мреже.

Одржано је 12 радних састанака са радницима, библиотекарима наших огранака. Ове године успешно је реализован семинар за све запослене библиотекарке и за библиотекарке из Округа као и за школске библиотекарке, са практичном радионицом примене онлајн упитника, Упитник за Апликацију за Мрежу библиотека Србије (МБС). Матична служба је спровела 75 обука за 76 корисника.

Закључак

Протекла година, због објективних околности, није упоредива са претходнима. Негативне тенденције видљиве су бар кроз два аспекта: броја активних корисника и броја издатих књига. У 2020. години било је 1538 корисника (2019. - 1877 корисника) док је издато 35385 књига - по читаоцу 23 књиге (2019. - 51119 књига - по читаоцу 27 књига).

Сматрамо да књига није у кризи, већ да су у кризи читаоци и начин на који им се књига представља. Негативни трендови би могли да буду заустављени пре свега нормализацијом друштвених прилика али и настојањем да књига буде доступнија у оним срединама где немамо властите огранке.

У Кикинди, априла 2021.

За Народну библиотеку „Јован Поповић“

директор Бране Маријановић